

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

De ce ne provoacă?

Într'un număr recent am expus motivele, cari prelungesc, fără voia noastră, campania ziaristică, forțată prin brutalitate și prin un fel de ciudat terorism, inaugurat de unii membri ai comitetului și de bunii lor prieteni. Am arătat cum cei ce proslăvesc mereu principiul solidarității sunt în realitate ei înșiși cei mai categorici dușmani ai ei, când, cu un zel suspect și vrednic de o cauză mai bună, împing lucrurile la extern, asvârlind în public bănueli și neadevăruri și dându-și toată silința, conștiință sau nu, de a ține mulțimea într'o continuă enervare.

După aceste constatări, făcute de noi și observate desigur de orice judecător obiectiv al împrejurărilor, prin cari trecem, rămâne deci bine stabilit, că nici odată un fenomen social și politic, care să deștepte o mai mare îngrijorare pentru starea de suflet și moravurile unor cercuri conducătoare, nu ni s'a dat să înregistrăm. Am văzut acum bărbați, cari intruniau odinioară încrederea și simpatia noastră și ne-am mirat să-i vedem apărând în roluri de excluziviști, de monomani încrezuți și poruncitori, mici și arțăgoși până în pânzele albe. Am făcut apoi trista constatare despre felul cum au știut să procedeze așa de ușuratec și cu atâta abuz de situația ce le-a încredințat poporul, în momentul când au declarat propaganda destructivă în potriua unui ziar național, fără sfială de consecințe și fără teamă de satira publică ce-i așteaptă. Și a trebuit de-adreptul să înfierăm tendința de capturare a cetitorilor și abonaților noștri seduși prin niște apucături, cari disqualifică pe oamenii de omenie cari le întreprind, și samănă de obicei vânt, ca să secere furtună.

Gândindu-ne la toată pleava lor de pretexte spectaculoase, ne întrebăm: de ce, oare, această continuă provocare? Au maturii noștri membri ai comitetului vre-un interes special să întrețină această operă de salvătăcii publicistice până la infinit? Constitue „Tribuna” într'adevăr un pericol pentru dânșii și sunt așa de periculoase ideile noastre generale pentru neam, încât să se simtă trebuința de a ne așeza deadreptul în rînd cu foile „trădătoare”, sau cu „Budapesti Hirnap”? Sau se teme comitetul de eventuala situație morală ce i-am putea crea față de alegătorii români, asupra cărora am avut și vom avea pururea o influență? Ba nu zău: de ce ne vor provoca

mereu și de ce le convine așa de mult să ne pună cu atâta stăruință în cărcă păcate naționale și păcate de moarte?

Răspunsul știți cine ni-l dă, împotriva așteptării? Este mult răsfiatutul nostru doftor în chirurgie politică, dl Vaida de Voevod, care într'o broșură de întreagă „un jumătate de an” (cum scrie dsa în loc de „o jumătate!”) se sfarmă să ne disece câteva coloane cu bisturiul său tocit, cu care, din fericire, nu ne face nici un rău. Vom răspunde noi și la drăcia asta de atentat, cu toate că în fond și formă toate încercările sale doftoricești nu sunt decât o reeditare mai pe larg a vechilor basme și o copie după întortochiările măiestrului său în belinbrokiade. Vom discuta poate și cu acest om lipsit de originalitate, dar până la analiza pamfletului ne mărginim la două singure puncte din prefața broșurei, cari, ni-se pare, ne dau mai ușor cheia unui răspuns la întrebarea noastră: de ce ne tot provoacă?

Vorbind despre datoria unui ziar românesc dela noi — neapărat, e vorba de „Tribuna”, căci dl Vaida uită se ne spună ceva despre „Lupta”, care a trebuit să se prăbușească, deși în fruntea ei strălucea un ilustru publicist și om politic ca dsa, — iată ce comentar ne hărăzește luptei ziarului nostru și în special la ce se rezumă principalele d-sale plângeri în contra „bagatelizatorilor” tendințe zise de „primenire”.

1. „Dincoace de munți un ziar românesc nu are și nu poate avea alt rost, decât să susțină solidaritatea partidului național român. Trebuie deci să apere cu intransigență disciplina de partid, singurul mijloc prin care se poate crea și întări solidaritatea”.

2. „Atacarea comitetului în modul cum o fac premenitorii ar fi o infamie (Mulțumim! Dar urma alege! „Red. „Trib.”) și în cazul, când retrăgându-se actualul comitet, ar putea fi înlocuit prin altul. El nu poate însă fi înlocuit, pentru că lipsesc alți 30 de bărbați, cari ar fi hotărâți să ia asupra lor conducerea partidului național român! Ce înseamnă deci (observați „acest adorabil deci! „Red. „Trib.”) primenirea? Ea înseamnă a submina disciplina partidului național român și a distruge solidaritatea noastră și „deci a face guvernului cel mai prețios serviciu”.

Bun! Și logica asta se potrivește cu stările de fapt, ca poezia politică-naționalistă, strecurată de dl Vaida în

procesul verbal al Camerei ungare, cu poeziile lui Goga!

Nu zicem despre punctul întâi din cele ce cităm din broșura dlui Vaida, că nu am aproba ceea ce cuprinde, privitoare la partid. Dar băgăm de seamă că de un timp încoace ni-se aduce cu consecvență învinuirea de „spargere” a lui. Și asta nu poate avea o altă sorginte, decât intenția multora, de a-și scuza greșelile lor, acuzându-ne pe noi. Ideia în sine a organizației noastre în partid am susținut-o, chiar cu o mai mare consecvență ca dl Dr. Valer Moldovan, care, încă de pe băncile universitare, adevă de vre-o 15 ani încoace, de când încearcă să mânăiască un condei, a scris aproape în fiecare an câte un apel către comitet, sub titlul „Să ne organizăm!” Știm și noi, că în unire e puterea, cu toate că nu sântem pe de-a întregul admiratori ai geniului organizatoric, întrupat în broșurile dlui Ioan Suci, cunoscutul stâlp al solidarității! Nouă însă totdeauna ni-s'a părut, că trebuie înainte de toate să respectăm esența și simbolul, care rămâne programul acestui partid. Iar ideia primenirii noastre, de care unii domni din comitet se cutremură ca de o detronare în perspectivă, nu s'a atins niciodată de acest program, ci a cerut pur și simplu o militare mai aprigă în jurul lui, pentru a putea ajunge la succese mai sigure, decât acele pe care comitetul nu ni-le poate da. Această tendință urmărește și ea solidaritatea cea mai pură, dar de sigur cu mijloace mai înaintate, cu schimbarea de tactică, făcând-o mai intensivă și mai energică. Nu mai știe oare dl Vaida, că o asemenea schimbare clasică de tactică a luptei partidului „Tribuna” a mai întrebuintat-o și influențat-o și cu ocazia agitației în jurul părăsirii pasivității și că pe-atunci, d-sa, autorul pamfletului de azi, era în tovărășia noastră de idei, spărgătoare a solidarității pasive? Nu-i așa că proclamarea și agitarea ideii de activitate a fost făcută în interesul partidului și în contra voinței și aprobării conducerii oficiale și că, prin urmare, ar însemna o perfectă absurditate să iai ziarului „de dincoace de munți” posibilitatea de a ridica asemenea probleme, de câte ori o cer timpul și împrejurările?

Nu, nu de partid vă doare, dle Vaida, ci de comitet, pe cum vedem din punctul al doilea al citatului din broșura dtale, și faptul acesta vă procură

toate vexațiunile aceste sufletești, cărorora le dați curs sub masca solidarității. A trebuit ca dvoastră să fi simțit ceva despre un vânt de primăvară, care adie acum în rândurile nouă, formând un aluat mai bun pentru hrana sufletească de mâne, deșteptând forțe mai vioaie și mai active pe o întindere întreagă a vieții noastre publice. Și ați început să vă simțiți stingheriți în stângăciile dvoastre variate și ați primit cu un fel de idiosincrazie ideea controlului și a îndemnelor spre bine, cu toate că datoria de oameni înțelepți era: să vă bucurați din tot sufletul de sporul ce se anunță!

Așa dar, comitetul! Pentru salvarea lui se aprinde de mânie și durere dl Vaida în sfătoșeniile sale! Pentru acelaș scop se cramponază de titlul oficial, când spune că actualul comitet reprezintă partidul însuș și cine atacă comitetul, lovește în solidaritatea partidului! Din acelaș motiv ne declară cu țanțoșie, că actualul comitet n'ar putea fi înlocuit cu altul „pentru-că lipsesc alți 30 de bărbați, cari ar fi hotărâți să ia asupra conducerea partidului național român”?

Mă rog, e serios dl Vaida și speră să nu fie luat în glumă cu asemenea teorii, în cari preconizează un principiu, că un comitet este intangibil și că ziarul, care ar îndrăzni să exprime desiderate și nemulțumiri față de dânsul, înseamnă că a *tradat*? Nu știe dsa că un comitet, ori care va fi acela, se pune și se depune, se alege și se revocă, după cum își face datoria. Crede dsa, că în chestiuni naționale se poate monopoliza o conducere cu modalități teroriste, fără să se producă o revoltă firească în opinia publică, care are drepturile ei de a cere satisfacție și răspundere celor ce le au înșelat speranțele?

Nu! Nimeni nu este de neînlocuit! Și aici nu există condescendențe și oportunități. Nemulțumirile trebuie relevate atunci, când se ivesc și sunt actuale, nu când îi place suveranității comitetului. Și după ce anume fapte să ne orientăm, ca să justificăm această disciplinomanie a unor factori aprigi, dela cari nu ne pricopsim decât cu pretenții? Cari sunt adâncimile de vederi pentru urnirea partidului? Ce fac ei cu atâtea proiecte și paraproyecte de organizări, de cari lumea a început să facă haz, ca de povestea cu cocoșu roșu? Cari sunt terenurile, pe cari dânsii le știu îmbogăți cu ceva nou? Iată cuvântările lor în parlament și printre ele glasul strident și denunțiant al dlui Vaida, care ne îngrămădește tot pe noi cu hulă. Iată nepuțința lor de a-și edita un organ oficial, cu care să ne putem mândri. Și în schimb ne pomenim cu această debordare a urei lor în contra unei foi, la care se grupează tot ce este mai avântat și mai larg în orizonturi. Astăzi avem un comitet, care pentru menținerea sa *a recurs și la abonații noștri* și a îndrăznit prin câteva reprezentanți să se lege mereu cu ocară și de scriitorii noștri, dându-și astfel toată măsura de bun simț și de apucături civilizate.

Place-i dlui Vaida acest hal, mai mult omenesc decât politic, în care au ajuns cu pretențiile lor autoritare? Placu-i cuiva concepțiile de morală frățească și de libertate, pe cari câțiva membrii militanți ai comitetului au vrut să le octroeze mulțimei și s'o seducă, în scopul de a-și asigura ficțiunea unei permanențe de diriguitori? *Der Freiheit eine Gasse!* Noi nici dela dușmanii noștri unguri nu cerșim pacea și libertatea, ci ne-o luăm singuri, necum dela privilegiații noștri

frați, cari sânt orbiți de interese și sânt surzi în fața glasului vremii, care le-a dat semne de mult despre rătăcirea lor și despre consecințele ce trebuie să și le chibzuiască!

„Temeritatea Tribunei”. Intr'un număr recent al nostru — după cititorii noștri își amintesc încă — cum am publicat următorul caz de samavolnicie jandarmerească:

În Câmpeni jandarmii zilnic sechestrează tricolorul de pe piepturile Româncelor. Au intrat chiar și în casele oamenilor și au sechestrat dela o servitoare tricolorul ce-l păstra în fundul lăzii.

Nu le e însă de ajuns goana după tricolor, ci au pornit și prigonirea cântecelor noastre naționale. În ziua de 1/14 Maiu, sergentul de jandarmi din Câmpeni a interzis dlui Teodor Orlea, conducătorul fanfarei din Câmpeni, să cânte cu fanfara, la sărbarea dela 1 Maiu, *»Deșteaptă-te Române»*, amenințându-l cu arestare dacă nu se va supune. Inzădar a protestat dl Orlea spunând că notele muzicale le are dela muzica militară din Alba-Iulia, care cântă acest marș cu toate prilejurile, — împănății n'au voit se dea ascultare protestului său just.

Rugăm și noi pe deputații noștri să ne vină într'ajutor și să întrebe pe dl ministru de interne dacă cu a lui voie și știre să săvârșesc toate fărădelegile acestea.

Un corespondent din Arad a binevoit să-i trimită lui *»Budapesti Hirlap»* această informație a noastră și neimpăcata sentinela a ideii de stat izbucnește în felul următor: *»Indemn la temeritatea asta se pare că i-a dat »Tribunei«* ordonanța de toleranță în chestiunea culorilor României. Dacă s'ar găsi vre-un deputat naționalist, care ar putea să vorbească în acest senz în cameră, sperăm că și-ar primi răspunsul cuvenit. *Deșteaptă-te Române»* e unul din cele mai sălbatice cântece ațătoare și cântarea lui publică constituie, între marginile țării coroanei ungare, contravenție și ca atare se pedepsește.

Să nu se teamă vajnicii șovini dela *»B*

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Rămurea de colilie.

Rămurea de colilie
Aplecată spre pîdvor,
Spune-mi taina ta și mie,
Cum să pot și eu să n'flor.

Scutură-te de ninsoare
Peste mine rămurea!...
N'am fost nici odată n floare,
Nici în primăvara mea.

Printre copaci.

Printre copaci ca flacări de jeratec
Azi razele întărziate cad,
Mă prinde dor de un vis primăvăratesc
De liniștea pădurilor de brad,

De stânci, de văi, de largul tău o mare,
De umbra-ți deasă mal bătut de vânt
Și de-a furtunei sfântă sbuciumare,
De clopotul ce sună când și când.

Marla Cuntan.

Eroii misterioși.

— Foiță originală a »Tribunii« —

De Adrian Corbul.

În vreme ce noi europenii trăim în tihnă pe la casele noastre, în nordul Africii se dă un război cumplit. Să nu-și închipuiască nimeni că luptele cari însângerează Marocul sunt ușoare; ele nu ating, fără îndoială, intensitatea bătăliilor între două națiuni mari, civilizate; dar aceasta nu le împiedică de a fi înverșunate, dezastruoase și crude. Marocanii au proclamat războiul sfânt în contra Francezilor; ei poartă steagul verde al Profetului din loc în loc, și urletele lor de ură fanatică și pofta lor de sânge, dau de lucru batalioanelor trimise să liniștească triburile răsculate, cari înconjoară Fezul în cercuri de fier și de foc.

Și iarăși, să nu se ia nimeni după știrile înregistrate de ziarele europenești — ce privește victimele — morții și răniții cari cad sub cerul fierbinte al Africii. Guvernul francez ascunde cât poate pierderile ezacte ce le îndură. Adevărul e că pumnul de soldați de sub comanda generalului Tonté și a colonelului Brulard, trec clipe de o extremă gravitate. Hărțuiți din toate părțile de cete numeroase de marocani, ei înaintază cu greu sub soarele de foc al continentului african, împrăștiindu-și morții și răniții pe întinsul deșertului pe care-l străbat. Cu toate acestea ei înaintază. Scrașnind din dinți și încestandu-și mâinile cu

turbare pe paturile puștelor, setoși de a dă
lupta decisivă, dela care conducătorii lor
deturneză cu mare anevoință, din pricini stră-
tegece.

Căci dacă s'ar deschide un concurs de
bravură printre soldații diferitelor naționalități
ale lumii, sânt sigur că batalioanele colo-
niilor franceze din Africa, ar câștiga laurii fieri
de contest. Vitejia lor e pur și simplu fem-
menală, curajul lor se numește temeritate.
De câte ori n'am privit cu admirațiune
siluetele marțiale ale zuavilor și spahilor
cari îi întâlneam pe străzile Parisului!
ochii lor ard flacări de bravură pe
lor bronzată de soare citești o hotărâ-
ne strămutată — și desigur că văzând me-
brele tor robuste, peptul lor lat, acel amestec
de vigoare ei de suplețea care-i caracterizează
nu-ți poți fuchipui o clipă că oboseala me-
șurilor eroice și asulturnile la cari se dedă
fără încetare, colo departe, în nordul Africii
ar fi în stare să-i înfrângă când-va.

„Escuadele de fer”, — iată cum sânt
miți în toate părțile. Sângele lor rece în
locul luptei egalează irezistibilul lor avânt.
Știe că soldatul francez, în general, e cel
impetuos soldat din lume. Italianii, când
să caracterizeze pe un luptător căruia
nu-i poate sta în cale, spune de el că
»furia franceză»; dacă cineva posedă însă în
mai înalt grad această calitate, acela este
sigur zuavul... S'a văzut în războiul din
mea, la Solferino și chiar în nefericitul
boi franco-german, ce ravagii e în stare
producă în rândurile inamice, baionetele

H. — deputații noștri nu vor lua cuvântul în Cameră, ba nu vor înregistra, precum nu au înregistrat nici până acum, în organul lor autorizat, revoltăto-rul caz de samavolnicie dela Câmpeni.

„Si „Gazeta“ — trădătoare? In numărul său de Miercuri, »Gazeta Transilvaniei« scrie următoarele:

»Dacă noi Românii din Transilvania și Ungaria am avea altă organizație și adevărată organizație oarecare, dacă am căuta să ne afirmăm cu mai multă îndârjire ființa noastră, dacă în cuvântul nostru am căuta să fim mai energici — fără însă a ne pierde cumpăna vorbeii — dacă am dovedi mai ad oculos viroarea noastră etnică și valoarea noastră culturală, dacă ne-am apăra avutul și drepturile ce le avem cu mai multă îndârjnicie și dacă am cunoaște mai mulți și mai temeinic uriașa putere creatoare a spiritului de jertfă — atunci acest popor românesc ar avea mai multe atribute de a te numi un neam, un neam puternic, o nemuritoare odraslă a celui mai viteaz și mai bine organizat neam din lume. Atunci acest complex de azi al celor 3 milioane și jumătate de oameni dintre Carpați și Tisza ar masă de masă de forță formidabilă, de care ar trebui să se sfarme orice atentat îndreptat în potruva ei. Atunci iustitiei n'ar mai hezita de a se alia cu noi și nici acuza cu »trădători de țară« n'ar mai prinde, căci în fața unei astfel de forțe vii, s'ar sparge orice pornire izvorâtă din patimă. De noi atunci ar trebui necondiționat să se țină seamă, căci fără noi votul universal nu s'ar putea înfăptui și fără voia noastră el n'ar putea fi temelie a Ungariei moderne«.

»Gazeta« are îndrăzneala să recunoască și ea că n'avem organizație... Nu se teme că Brașovenii vor convoca și ei un conventicol — a la »Vas« — ca s'o declare trădătoare?

Președintele ligei pentru votul universal în locul baronului Bánffy, care fusese președintele ligei pentru votul universal, se vorbește că va fi ales Justh Gyula. Știrea nu este confirmată încă, dar se dă ca sigură această combinație,

Revista teologică, al cărei director este distinsul profesor dela Sibiu, dl Dr. N. Bălan, scriind despre discursurile episcopilor dela sinoade, iată ce scrie, între altele, despre discursul P. S. Sale I. I. Papp:

La Arad discursul de deschidere a fost neobișnuit. De o parte, pentru că a atins frământările din viața noastră publică, mai ales ziaristică, iară de altă parte pentru că în chip neașteptat a plecat tonul spre guvernul țării, care însă nu s'a dovedit prin nimic mai de luat în seamă, ca altele premergătoare, tot așa de vrășmașe vieții noastre ca neam. O ținută mai militantă a arhierilor noștri spre îndreptarea spiritului public o dorește toată lumea, de sigur însă nu în direcția din urmă arătată de P. S. Sa.

Iată cuvântul unui om, care n'a avut »coatin-geri cu înalul guvern«, dar simte românește.

»Telegraful« și... dl Vaida. Am fi rămas dureros surprinși dacă blagocestiva gazetă dela Sibiu nu ar fi înregistrat în cunoscutul ei stil broșura dlui deputat al Arpașului, care, zice cuvioasa, înșiră dovezi convingătoare în contra »Tribunei« din Arad. Mă rog, ne pare bine de fovărășia aceasta. Se putea, ca organul pururea intransigent, pe coloanele căruia s'a întâlnit ceata tuturor trădătorilor, să nu aprobe intențiile foarte naționale ale dlui Vaida?

Chestiunea națională în Cameră. S'a continuat discuția la bugetul ministrului de instrucție. Justhiatul Kelemen Samu a atacat în termeni fulminanți clericalismul și în special activitatea și rostul congregațiilor catolice. A urgitat măsuri împotriva »abuzurilor« congregațiilor în școalele medii. Deputații guvernamentali Mártonffy și Kozma au luat partea clerului catolic unguresc, care nu s'a identificat cu direcția ultramontanistă a clericalismului. A bătut la ochi că partidul lui Kossuth a simpatizat aproape ostentativ cu oratorii creștini. N'a fost lipsită ședința nici de scene agitate, date fiind antagonismele dintre clericali, catolicii nemilitanți, jidani, francmasoni și liberalii de paradă, tot atâtea grupări inspirate nu de adevărate principii, ci de interesele de putere.

Chestiunea de naționalitate a fost atinsă azi cu mai mult aplomb, de deputatul Kozma, cunoscutul publicist ungar. El a cerut guvernului să înființeze în ținuturile locuite de ne-

maghiari, gimnazii de stat, cari să fie tot atâtea foculare ale culturii ungurești. Să cerem naționalitățile prin cultură. Să desfășurăm cuvântul »maghiarizare«, căci el e inventat numai de agitatorii naționaliști. Aderă la politica guvernului, care nu țintește maghiarizarea.

Vizita reginei Elisabeta la perechea regală a Bulgariei. Se telegrafează din București: Azi, în 26 Mai n., regina Elisabeta a călătorit din Constanța la Varna și de acolo s'a dus la castelul Euxinograd, unde a făcut o vizită scurtă perechei regale bulgare. După vizită regina s'a întors la Constanța.

Moartea lui C. I. Stoicescu.

— 1852—1911. —

Martii noaptea între orele 10 și 11, s'a stins din viață la locuința sa din str. Batiște, Constantin I. Stoicescu, fost în mai multe rânduri ministru și fruntaș distins al partidului național liberal din România.

De câțiva ani, C. I. Stoicescu contractase o boală grea și toate celebritățile medicale din țară și din străinătate n'au putut împiedeca progresul răului. Boala și-a urmat cursul ei distrugător, până ce ieri a răpus pe acela ce s'a numit Constantin I. Stoicescu.

Născut în Ploești la 15 Ianuarie 1852, C. I. Stoicescu moare în etate de 59 de ani. Descendent al unei familii de burghezi, el știu prin meritele sale să ajungă la cele mai înalte trepte sociale.

Dupăce termină studiile liceale în țară, C. I. Stoicescu, s'a dus la Paris unde se devotă studiului dreptului și unde a obținut cu multă distincțiune titlul de doctor în drept.

În'ors în țară, intră în magistratură, pe care o părăsi încă după scurtă vreme pentru a se devota carierei de avocat.

Prin rarele sale merite, C. I. Stoicescu ocupă în curând un loc de frunte în lumea juridică.

La 1881 a intrat în politică, înscriindu-se în

în mânele acestor soldați de elită. Poate cunoașteți faptul — căci e istoric — că în dezastruoasa încercare din jurul Sedanului, s'a găsit un zuav, mort cu baioneta în mână dupăce ucisese cu o iuteală vertiginoasă, pe optsprezece soldați bavarezi care se aruncaseră asupra lui... Era un zuav robust, de statură mijlocie, al cărui obraz hotărât, încadrat de o barbă neagră, rotundă și deasă, respira curaj și după moarte. Cele optsprezece trupuri ale inamicilor săi, îl înconjurau ca un mareș trofeu...

...Iată soldații trimiși în număr relativ foarte mic, să dea piept cu vânoșii și fanaticii marocani răsvrațiți. Vă închipuiți cu câtă înverșunare se vor fi luptând aceste două rase, tot atât de brave și de viguroase. Afară de zuavi mai aveau spahii, trupă recrutată printre arabii algerieni, supuși educației franceze, francezi cu adevărat ca inimă și mentalitate. Și în cel din urmă rând, să vorbim de un alt corp de armată colonială, foarte important și care aduce Franței servicii; anume de Legiunea

streină din coloniile franceze, o face extrem de interesantă astăzi, când serviciul militar obligator e impus la mai toate neamurile pământului. Acest corp e format din membrii de naționalitățile cele mai diverse. Ori-cine poate face parte din legiunea streină, dacă e viteaz, robust și dacă nu se teme de moarte. Salariul e foarte ridicat pentru un soldat — și acest punct atrage o mulțime de aventurieri. Germani, Ruși, Polonezi, Belgiani, Englezi și chiar Români — cunosc un român care trăește la Paris și care a fost legionar pe vremuri — iată din ce e compusă legiunea streină. Firește că printre ei, majoritatea sânt francezii; ofițerii sânt toți francezi. Legiunea streină e alcătuită din aventurieri, din indivizi făcând parte din toate straturile sociale, dela prinți de viță regească, și până la asasini încă nedescoperiți. Cine a îndurat catastrofa în viața sa, deziluziații și naufragații lumii, omul trădat de soție sau de prieteni, banditul și jucătorul ruinat, mizantropul căruia existența îi e o povară, cu toții trec în continentul african și se înrolează în legiunea streină. Nici unul nu-și dă numele său adevărat; majoritatea le-

gionarilor trăiește sub nume împrumutate. Nici unul nu-și descopere adevărata sa identitate, nimeni nu pomeneste de trecutul său, căci nimeni nu-i întreabă de unde vin și ce au făcut. Nu li-se cere de cât un lucru: să fie buni soldați, supuși disciplinei de fer care domnește acolo. E adevărat că mulți se înrolează în legiunea streină din patriotism: așa, alsacienii și lorenii cari nu vor să servească sub drapelele germane și numeroși francezi, dornici să se distingă în lupte — căci luptele în nordul Africii nu lipsesc.

Firește, că nu se poate cere celorlalți oameni veniți din toate părțile lumii să se bată din pur patriotism. Germani, Englezi sau Bulgari, nu se închină tricolorului francez, fiindcă e Francez, ci fiindcă e steagul regimentului lor. Și pentru regimentul lor, acești eroi misterioși săvârșesc minuni de bravură. Ei sânt ultimul vestigiu al unei civilizațiuni trecute, urmașii »căpitanilor« cari se înrolau sub steagurile condotierilor de tot felul, fără să ție seamă cu cine și contra cu-i se luptă. Astăzi însă, disperarea și desgustul de viață îi împinge pe cei mai mulți în legiunea streină.

„Asociațiunea Industriștilor de mobile“ din Brașov

recomandă în aten-
ția on. public, depo-
zitul său bogat în

mobile

pentru camere de dormit, sufragerie, camere garcon și sa-
loane. la în întreprin-tere efectuarea aranjamentului complet al
locuințelor și bucătărilor; al edificiilor publice (școli, palate pu-
blice) împreună cu tafele și ăria lor. — — — — —

Prețurile moderate, pe lângă condiții favorabile. — Se poate privi fără a deobliga la cum. părare! — Cataloge gratuite!

A „Brassói Batorkészítő Iparosok Arucsarnok Szövetkezeté“, Strada Vămii nr. 36.

partidul condus de marele patriot și om de stat I. C. Brătianu.

La 1883 este ales pentru prima oară în parlament, din care apoi a făcut parte aproape neîntrerupt, sub toate guvernele, atât liberale cât și conservatoare. Pentru ultima oară C. I. Stoicescu a fost ales la 1907 de către colegiul I. de Cameră din Prahova, unde defunctul candida de obicei.

Sub guvernele conservatoare C. I. Stoicescu a fost printre fruntașii opoziției din parlament, iar frumoasele lui discursuri erau ascultate cu plăcere, chiar de adversarii politici, cari nu rare-ori uzau de observațiile judicioase și de luminele lui când era vorba să se ia o măsură sau să se întocmească o reformă.

În Aprilie 1895, el duse, alături cu alți fruntași ai opoziției, o strălucită opoziție contra guvernului conservator, pe chestia legii minelor, iar când opoziția, ca semn de protestare contra acelei legi, hotărî să demisioneze din parlament, C. I. Stoicescu fu însărcinat să cetească în cameră demisiunea colectivă.

A fost unul dintre cei mai distinși oratori pe cari i-a avut partidul liberal. Se citează ca cele mai remarcabile discursuri ale sale, cel rostit la 1886 cu ocazia discuției la Mesagiu și cel dela 1893, când a adresat o interpelare răposatului general Iacob Lahovari, pe chestia pronunțamentului ofițerilor de cavalerie.

Ca ministru al justiției C. I. Stoicescu a săvârșit revizuirea și modificarea codului comercial și legea libertății individuale, cu care ocazie au reșit într-o strălucitoare lumină marile calități de jurist ale defunctului.

La 1907, după nenorocitele răcoale din primăvara aceluia an, C. I. Stoicescu a făcut parte din comisiunea care a studiat ante-proiectele reformelor agrare, cu care ocazie luminele lui au fost foarte prețioase.

Ca scriitor C. I. Stoicescu apare iarăși într-o aureolă. Lui i-se datorează două importante scrieri juridice și anume »Naturalizațiunile« și »Libertățile Personale.« Și în aceste lucrări scântează marile calități de jurist ale defunctului.

C. I. Stoicescu a mai strălucit și într'un alt mare număr de lucrări și articole de ziare, toate cu caracter juridic sau economic.

Acum câțiva ani, un detectiv al poliției de siguranță din Paris, bătătoarea străzile Algerului, în căutarea unui asasin, pe care-l bănuia a se fi strecurat în legiunea streină. Deodată întâlnește un simplu soldat, un legionar. Detectivul se oprește brusc, tresare, apoi salută până la pământ. Legionarul se oprește și el pe loc și se înroșește. Atunci detectivul se apropie de el, și îi șoptește, destul de tare; ca să fi fost auzit de un alt legionar care tocmai trecea pe acolo: „Scuzați-mă, Alțete“. — Și s'au îndepărtat fiecare în altă direcțiune...

Câte Alțete, câte nume faimoase ori grozave, nu ascunde legiunea streină! Dar nimeni nu vrea, nimeni nu îndrăznește să cerceteze trecutul misterioșilor eroi. Ei formează o unitate de oțel și sânt cei dintâi la asalturi. Ofițerii lor îi conduc cu o mână de fer. Și e ciudat! legionarii, dintre cari unii sânt după cum spusei, oameni feroci și fără lege, s'ar lăsa tăiați în bucăți pentru superiorii lor. Românul de care pomenii și care a fost reformist numai din pricina unei boli de inimă, de care suferă, însă povestea că după zuavi și spahii, legionarii sânt aceia cari merg la luptă cu cel mai mare dispreț pentru moarte. Și într'adevăr, cum ar putea moartea să sperie pe niște oameni cărora viața le e așa de puțin prețioasă!...

Iată soldații cari se răboiesc acum cu marocanii, sub cerul de jărătec al continentului african. Ce greutatea întâmpină ei în mersul lor semănat cu curse din partea fanaticilor musulmani, numai Dumnezeu știe! Dar marocanii ce vor fi pățind când în rândurile lor strânse, trece ca un vifor de moarte, ca o trombă irezistibilă zuavii, spahii și legionarii Franței.

Ar fi o privesc senzațională și palpitantă dacă n'ar fi oribilă!

Paris, Mai.

Ca decorațiuni C. I. Stoicescu posedă cele mai înalte distincțiuni. Era »Mare Ofițer« al ordinului »Steaua României« și »Coroana României«. De asemenea posedă »Marele Cordon« al ordinului »Frantz Ioseph« (Austria); ordinul »Leopold« (Belgia); »Legiunea de onoare« (Franța), precum și o sumă de alte înalte decorațiuni străine.

Facă cerul ca marile și incontestabilele calități ale lui C. I. Stoicescu să serve de exemplu fiilor săi, iar serviciile aduse patriei să fie ca o mângâiere pentru îndurerata familie a defunctului.

„V. Naț.”

Imormântarea.

Intreaga presă, fără osebire de nuanță politică, publică articole elogioase la adresa repauzatului.

Moartea lui a produs în toate cercurile din Capitală cea mai dureroasă impresie.

Registrul deschis la locuința repauzatului a fost acoperit repede de sute de semnături.

Corpul defunctului a fost așezat pe un catafalc în salonul cel mare al causei din str. Batiște.

Înmormântarea a avut loc ieri, Joi, la orele 2 p. m.

Dl I. Brătianu, șeful partidului național-liberal, care se afla la Florica, a sosit în Capitală pentru a asista la înmormântare.

Aventura unui broșuri.

Un mare umorist. — Doftor și doctor. — Cântece vechi.

București, 25 Mai n.

Mulțumesc prietenului, care mi-a trimis broșura dlui Vajda. O lectură mai amuzantă nu își poate închipui nimine. Doctorul Alexandru Vaida știe să facă pe cititor să ridă, o calitate pe care nu o au alți doctori. O calitate, care se întâlnește așa de rar în zilele noastre, când nemilostiva luptă pentru trai îl face pe om să nu-i ardă de glumă. Dl Vaida prin farmecul stilului d-sale îl fură pe cititorul cel mai încăpăținat. Fiecare pagină e o comoară de umor irezistibil, un umor natural, sănătos, care te captivează.

Între scriitorii noștri umoristici nu se ridică până la înălțimea dlui Vaida decât faimosul doftor Ion, inventatorul „arșitei împrejurarilor istorice fatale“, al „primului debut“, al „frunțașilor dintâi“ și al „marilor titani“. De altfel numai în această calitate comună, trebuie să căutăm motivul simpatiei cu care doctorul în medicină amintește pe doctorul în filosofie, despre care se știe că a avut coleg în doctorat pe un bulgar ce n'avea decât patru clase primare.

Da, dar subt haina glumei — ridendo dicere verum — domnul doctor spune atâtea adevăruri. De pildă acest adevăr: „Cetitorul de gazete, fugând cu ochii repede peste foile tipărite, numai rar observă înțelesul ascuns al cutărei faze“. Ei, vezi, tocmai de aceia a trebuit un om care să nu fugă cu ochii, ci cu picioarele, care să descopere înțelesul ascuns al frazelor din „Tribuna“. Și ce fericire că s'a găsit.

Felicit pe dl Vaida pentru talentul d-sale umoristic, îi mulțumesc pentru epitetele cu cari mă gratifică pe mine, cât și pentru „sarmalele literare“, pe cari se vede le-a gustat, Săcelele fiind așa de aproape de Brașov. Glumele însă au haz numai când sunt făcute pe

contul acelor cari trăiesc. A pomeni, cu gândul de a lua în zeflemea, numele morților, nu i-se permite nici celui mai demn frunțaș al lui Aesculap. Ce rost are de pildă numele de botez al tatălui meu, nume scris în întregime numai cu gândul de a-l ridiculiza? Ce găsește ridicol în acest nume? Dacă ar ceti cartea dlui Pârvan, ar vedea că acest nume de lăsa se găsește printre cele dintâi inscripții creștinești. E cel mai vechi nume creștinesc, domnule doftor, și e frumos, e latinesc, și celălalt l'a purtat, așa cum l'a primit la botez, l'a purtat cu cinste. L'au mai purtat și alții. De pildă iobagul rezvrătit Nicolae al Florei din Alba. Nu-i așa? Dar nu e dator nimenea să știe numele aceluia care a purtat „lupta odioasă“ contra boerilor“.

Dar, mă rog, ce-i cu tradarea? În ziare s'a răspândit zvonul că D-voastră veți publica o broșură, în care veți dovedi tradarea „Tribunei“. Și eu cetind broșura „Mangra, Tisza și „Tribuna“ văd că ne dați o lectură umoristică. De altfel am mai avut această surpriză, când, văzându-vă iscălit pe coperta „Vieții Românești“ am răsfoit cu sete revista spre a vă ceti părerile în chestia românească din Ungaria și când colo am dat de... Vilhelms Tell.

Deși anunțată cu alai de atâți salvatori ai solidarității naționale, prețioasa scriere a domnului doctor, care se vede că și prețuiește mult faptul când se intitulează „Eu autorul broșurei Mangra, Tisza și Tribuna“, prețioasa broșură nu se găsește la nici o librărie. Am căutat la Alcalai, la Socec, la chioșcuri. Dar n'au găsit-o. Mulțumesc pretinului meu din Ardeal care mi-a trimis-o.

Ce s'au făcut ale opt sute de exemplare expediate nu se știe. Se vede că „termitelile“ le-a distrus înaintea de a ajunge în mâinile publicului dornic de povești vesele. Sau poate că Sobolii le-au masacrat. În ori-ce caz, pentru clipele plăcute ce mi-a procurat, țin să atrag atențiunea dlui doctor asupra condamnabilei neglijențe a agenților de plasare. Un articol așa de indispensabil pentru ori-ce Româncare vrea să vadă ce se petrece în Ardeal trebuia altfel plasat.

Unii spun că autorul ar fi numai la începutul carierei sale literare. Drept aceia reclama ce i-s'a făcut ar fi urmărit scopul de a desceptea mai întâi interesul publicului din țară față de autor. Căci ușor i s'ar putea întâmpina, venind să și prezinte opera cutărui bărbat de seamă din țară, să mai fie întrebat, cum a mai fost: „Cine-i Domnul? Nu cunosc numele acesta“. Alții spun că reclama făcută de doftoru Ion și de Gazeta Transilvaniei ar fi compromis cu totul eminenta scriere. Căci destul să facă doftoru Ion reclamă cui va să-l compromită pentru vecii vecilor. Căzu cu „instrumentul dramatic al lui Bataille“ este clasic în această privință. Și din contră e destul să-l vezi pe acest domn că combatând pentru-ca să știi că ai a face cu o operă de seamă. Cazul cu poezia maestrului Vlaicu „1907“ e tipic. Nu știi care poate fi cauza? Cred din parte-mi că agenții de plasare, dându-și peste o astfel de mironenie, au ținut s'o sarveze numai ei — omul e totdeauna așa de egoist — și cel mult amicii lor intimi.

Și uite, pe sub fereastra mea trece o cântă de flăcăi. Sânt și fete. Se întorc dela joc. Cântă. De ce mă înfioară cântecul ăsta?

Ană, Ană, hai cu mine
Că maică-ta nu te ține,

Ană, Ană, măru-i roș
Hai cu mine la Lugos!

E atâta de simplă chemarea asta. Dar cât farmec îi dă melodia atât de duioasă în tăcerea ei. De ce-or fi având atâta farmec cântecile noastre? De ce uităm toate auzindu-le, trecem cu vederea micile răutăți, aruncăm un zimbet de ironie la adresa cancanurilor. Parcă ne-am desbrăcat de lutul care ne strânge în lanțul lui de fier. Și sufletul nostru nu se mai satură ascultând chemarea asta:

Hai cu mine

Că maică-ta nu te ține!

E sinceritatea. E glasul neprefăcut al sufletului, care, pornit din curăția lui, își găsește adăpost în toate inimile.

Sinceritatea! Iată ce face o operă, cât de neînsemnată, să fie prețuită, să fie gustată. De ce și-or fi împrumutând aere streine? Sinceritatea convinge, sinceritatea copleșează. Ce rare sânt operele cari te conving și te captivează!
I. U. S.

Scrisori din Iași.

— Un epilog al procesului Cuza—Socor. —
Iași, 11/24 Mai.

Ingrijitor e desigur, pentru demnitatea presei noastre românești felul cum s'a relatat și cum se comentează desbaterile furtunosului proces de calomnie A. C. Cuza-Socor. Ingrijitor e însă cuvântul cel mai ponderat. Umilitor și nedemn e calificativul just.

Te miri, te cutremuri cu desgust, gândindu-te cum de mintea omenească a putut vărsa atâta venin în sufletul său, cum de cutregul acesta omenesc nu se înfioară de perfidia ptei sale!

Ce idee stranie și caraghioasă și-o fi făcut bietul cetitor provincial, urmărind peripețiile acestui proces. Ce sprijin de realitate a faptelor — va fi putut el da judecății sale.

Iar ca o urmare firească, ce mentalitate se clădește publicului nostru cetitor!

Și dacă aceasta ar fi numai atitudinea presei noastre din țară! Dacă numai ei, ceștia din „regatul României libere“, „luptătorii adevărului ar vedea și ar „critica“ lucrurile astiei!

O nu! luptători de aceștia pentru „adevăr“ se găsesc și pe plaiurile altor țărâuri. O știm. Vreți dovadă? Citiți darea de samă asupra procesului Cuza-Socor, apărută în „publicul și vigurosul“ ziar maghiar „Budapesti Hirap“.

Acolo veți vedea cum, pe la miezul nopții, după jurații au intrat în camera lor de dezbateri, dl prof. A. C. Cuza s'a repezit cu pumnalul asupra avocatului Giorgiu (?) — de sigur Ghiorghiu —. Cum publicul din sală, indignat, a sfâșiat în bucăți hainele prof. Cuza; cum armata a intervenit; etc. etc. etc. In ce vremuri trăim?

In contra acestui mod nenorocit și tendențios de a judeca lucrurile, ca un început de reacțiune binefăcătoare, studenții universitari

ieșeni, au ținut Duminecă 8/21 Mai la orele 3 p. m. în sala Pastia, o întrunire de protestare.

Natural că ceia ce i-a îndemnat pe studenți să țină această întrunire, a fost și gândul de a aduce cu chipul acesta mult ponegritul profesor A. C. Cuza — îmbărbătare și curaj în luptă.

Intrunirea a fost prezidată de dl doctorand în Medicină Ionescu-Govora:

Cel dintâi ia cuvântul dl doctorand în litere Mihail Rădulescu care, după ce arată scopul întrunirii de față, lămurește care trebuie să fie legătura între opinia publică și presă. In orice mișcare socială, zice dsa, studențimea și-a avut glasul ei hotărîtor și luminat. Ea e pârghia celei mai drepte judecăți. Revendicările ei sânt reflexul just al nevoilor populare. Intr'o țară ca a noastră, unde cetățeanul nu-și poate spune, răspicat și tare, păsurile și nevoile ce-i țard pieptul, studențimii îi revine acest drept. Da trebuie — potrivit mijloacelor și împrejurărilor ce se ivesc — să lumineze, să oțelească, să mângăie, să protesteze. Imprejurările prin cari trecem, ne fac să protestăm. Să protestăm energic contra limbajului destrăbălat ce-l duce presa noastră, ponegrind și insultând instituțiile noastre de cultură, sentimentul nostru just de adevăr și dreptate, profesorii noștri de universitate, sentimentul nostru național.

După dl Rădulescu vorbesc dnii studenți Iamandy și C. N. Ifrim, președintele „Centrului studențesc“ ieșan. Arată amândoi rolul antinațional ce-l joacă presa noastră din regat ziarele „Adevărul“, „Dimineața“, „Opinia“, „Facla“. Arată lupta desperată ce-o duc aceste ziare contra naționaliștilor în general, și contra dlui Cuza în special. Demască în chip strălucit legătura ce există între aceste ziare și diferitele case de bancă evreiești. Condamna energic atitudinea desgustătoare a acelor Români, ce se fac coadă de topor intereselor evreimeii cutropitoare.

Declară solemn că, studențimea ieșană nu va mai permite de azi înainte limbajul acesta, superlativ în insulte și trivialități, față de mișcarea naționalistă.

Mulțumește călduros publicului ce-a luat parte în număr atât de mare la această întrunire și-l roagă ca, după ce mai întâi vor demonstra ostil, dar pașnic, în fața ziarului „Opinia“, să meargă cu toții la locuința dlui Prof. A. C. Cuza, ca un omagiu de adâncă dragoste și solidaritate.

Intrunirea în adevăr s'a terminat în cea mai perfectă liniște, după ce publicul auditor a făcut o splendidă manifestație de simpatie dlui A. C. Cuza.
Corneliu Carp.

Culmea cinismului.

In broșura sa calomnioasă «Mangra, Tisza și Tribuna», dl Dr. Al. Vaida-Voevod publică la pagina 42 și următoarele (sublinierile sânt ale dlui Vaida):

„Cu „leul dela Gest“ — precum l-a numit Mangra pe Tisza — „Tribuna“ susține de altcum vechi prietenii. Ea deja la 1903, în 10 Noemvrie, numărul 198, i-a dedicat protectorului ei, Tisza, un articol de fond, care pleda pentru pace.

Acel articol de fond era scris în cea mai neoașe limbă maghiară, ca contele Tisza să se poată delecta și convinge cu ochii proprii că „Tribuna“ este propagatoarea ideii de „pace“, așa dupăcum o înțeleg „pacea“ leul dela Gest și nașul său, camelesul dela Ceica...“

«Românul», organul autorizat de sub conducerea dlui Goldiș, reproduce în numărul său de azi din broșura dlui Vaida și aceste rânduri, — fără orice comentariu.

Ei bine, se știe doară că articolul acela «scris în cea mai neoașe limbă maghiară» — cum spune dl Vaida — a fost scris, și românește și ungurește, de chiar dl Vasile Goldiș.

Și dl Goldiș, în lipsa sa de orice sentiment de pudicitate și morală, are îndrăzneala de-a reproduce și aceste rânduri...

Da, cu «leul dela Gest» dl Goldiș susține vechi prietenii.

De-aceia i-am și recomandat dlui Vaida să schimbe titlul broșurei sale:

«Mangra, Tisza și Goldiș»!

Scrisori din Paris.

Oribila moarte a ministrului Berteaux.

La Issy-Ces-Monlinox. — Accidentul. —
Scene grozave!

Paris, 22 Mai.

Duminecă dimineața am luat trenul pentru Issy Les Monlinox, de unde trebuiau să pornească aviatorii pentru cursa Paris—Madrid, organizată de Petit Parissien. Nu vă mai povestesc greutatele pe cari le-am întâmpinat ca să ajung pe câmpul de aviațiune. Trenurile erau pline, unii pasageri se cocoțau până pe stâlpii vagoanelor. Sgomotul, veselia, înghesuiala erau de nedescris. Dimineața era proaspătă, sufla un vânt țarice, cerul era acoperit cu nori blânzi, de un cenușiu deschis.

Să fi fost ceasurile șase fără un sfert când am ajuns la aerodromul din Issy-Les-Moulinox. Era atât de mult popul adunat la olaltă, cum vezi numai că împrejurimile Parisului, la zile mari. Cu toții eram veseli, cu toții cântam, glumele se încruciau. Din când în când aplauze puternice semnalau intrarea în arenă a vre-unui aviator cunoscut. Un cordon de soldați respingea cu mare greutate publicul care năvălea pe câmpul de aviațiune.

Pe la șese și un sfert, soarele eși din nori și ne împroșcă cu valuri largi de raze. Veselia multimei se întetă. Ea ajunsese culmea când cel dintâi aviator își luă sborul cu succes. Așa au plecat trei; îi urmăream din ochi cum pluteau în văzduh, micșorându-se din ce în ce. Deodată privirile fură atrase în jos, de un grup de oameni în haine negre, cari pășeau pe arenă, oprindu-se lângă un cordon de cuirasieri.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„ specialist pentru dinți artificiali fără pod în „

CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
— plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

«Cine i?» se întrebau unii pe alții. Erau d-nii Monis, președintele de consiliu și d. Berteaux, ministrul de război. Erau veseli și ei și vorbeau cu animație. Nu eram departe de ministrul de război; îl vedeam dinții scântiind într'un surâs. În clipa aceea, aviatorul Train, își luă și el zborul cu un pasager.

Cine, cine ar fi bănuț în acea clipă, oribila nenorocire care păștea pe acel grup de oameni în haine negre! Ce s'a întâmplat apoi, a fost fulgerător. L'am văzut pe aviatorul Train, înaintând până la marginea orașului, apoi întorcându-se în zbor amețitor. Nimeni nu-și dădea seama ce era; credeam cu toți că aviatorul făcea niște simple exerciții înainte de a porni definitiv spre cerul Spaniei. Am văzut aeroplanul plutind deasupra arenei, apoi deasupra grupului de cuirasieri, și în cele din urmă, repezindu-se la pământ, tocmai peste grupul de miniștri. Am mai văzut câteva siluete întunecate împrăștiindu-se care în contro.

În momentul acela cerul era de o seninătate neprihănită. Soarele își revărsa razele pe câmpul de aviație, zugrăvind cu aur aeroplanul care zăcea intact la pământ. Nimeni nu pricepea încă ce se întâmplase. Câțiva oameni se căzneau să ridice o aripă a aeroplanului, al cărui motor sbârâia într'una. Apoi auzirăm strigăte de groază; în sfârșit, ajutați de cuirasieri, cei din preajma aceluia loc, reușiră să scoată de sub aeroplan două trupuri nemișcate, pe cari le duceau cu o grijă pioasă. În același timp am auzit urlete de groază, sughituri de plâns. Și l'am văzut pe aviatorul Train și pe pasagerul lui, amândoi teferi, făcând gesturi de nebuni.

...«Ce s'a întâmplat?» «Cine?...» «Cum?...» se striga din toate părțile. Cu toți ne repezirăm spre locul accidentului, dar furăm respinși de soldați. Și nu știam încă, ce se întâmplase. Un cuirasier mi-a explicat accidentul în cuvinte întretăiate. Și pe când îmi vorbea, am văzut cu oroare, un alt cuirasier, ridicând de jos un obiect care m'a înfiorat: era un braț omenesc, în mânecă neagră, și cu manșetă albă, din care eșea o mână ca de ceară și stropită cu roșu: brațul nefericitului ministru de război!...

Căci el era victima principală. Omul care cu câteva clipe mai înainte privise cerul și soarele, mulțimea și aeroplanul, și a cărei inimă bătuse de voie bună, și ai cărui dinți îi văzusem lucind într'un zâmbet în aerul proaspăt al dimineții — omul acesta zăcea acum oribit de mutilat, fără un pic de sânge în vinele lui, în nesimțirea eternă.

Iată cum s'a întâmplat nenorocirea. Aviatorul Train nu-și luase bine aviatul, și în clipa când eșise din zona câmpului de aviație, motorul lui mergea rău. Atunci s'a întors și a voit să se coboare pe pământ, ca să o pornească din nou. În drumul lui a întâlnit cordonul de cuirasieri pe care l-a evitat cu mare caznă, căci aeroplanul său abia de se mai ținea în zbor. Soldații însă, îi mascau grupul în care se țineau miniștrii... și aeroplanul a căzut peste ei.

Dar nu greutatea aparatului l-a strivit pe ministrul de război, ci el a fost pur și simplu spintecat de helicele, care se învârteau cu iuteala nebună de 1400 ori pe minut! Toată partea stângă a toracelui d-lui Berteaux a fost deschisă și golită, așa cum o gospodină ar spinteca și ar goli viscerele unui crap. Când helicele au ajuns aproape de dânsul i au retizat brațul mai sus de cot, svârlindu-l la zece metri; apoi i au pătruns în trup... Spectacolul era de neînchidut. Vedeam oameni plângând cu hohote, iar alții apucați de convulsioni se tăvăleau pe jos. Câteva femei au leșinat; iar aviatorul Train, cauza inconștientă a nenorocirii, cuprins ca de nebunie, răcnea și avânta deasupra capului o chee de fer. Cu mare greutate a putut fi dezarmat. Apoi a căzut într'o prostațiune adâncă.

...Prim-ministrul Monis a fost și el greu rănit. Din fericire, fiul său l'a aruncat la pământ, când a văzut aeroplanul venind peste dânsul. D. Monis are picioarele fracturate și contagiuni grave pe obraz. Cazul său nu e însă desperat.

Vă închipuiți ce emoțiune a produs în Paris moartea neașteptată a ministrului de război. Ieri și azi nici nu s'a vorbit de altceva. D. Berteaux a fost foarte popular și foarte iubit de francezi; prietenii lui sunt numeroși. Soția sa e grav bolnavă, sguduită până în suflet de trăznitul ce-a lovit-o. D-lui Berteaux, ca și generalului Brun, i-se vor face funeralii naționale, ca fiind morți în exercitiul funcțiunii. Răposatul a fost un om foarte bogat, el lasă o avere de peste 20 milioane de franci.

...Scena la care am asistat Dumineca dimineată la Issy-Les-Moulineaux m'a sguduit grozav. Ierți-mă dacă în corespondența mea de astăzi, vă vorbesc numai de ea. C. R. B.

Din străinătate.

Libertatea religioasă în Rusia. Ministrul de interne a adresat un circular tuturor kmeturilor, în care cere respectarea din partea autorităților a ucazelor imperiale repriteare la libertatea confesională. Dispune, ca autoritățile să nu facă gr.orientalilor, în cazul trecerii acestora la altă religie, iar formalitățile să le facă în termen de o lună. Trecerea evreilor se face și de-acum înainte numai cu permisie ministerială.

Ofițerii turci oprți de-a face politică. Ministrul de război al Turciei a trimis autorităților militare o circulară oprind pe ofițeri de a mai lua parte la politică.

Ministrul admite că ofițerii au desăvârșit o operă patriotică în timpul revoluției turce și că au făcut bine că s'au amestecat în politică cât timp situația generală nu era împedecă și ținta revoluției atinsă; dar acum, e de datoria ofițerilor de a se devota exclusiv datoriei militare, în interesul chiar al armatei. Ministrul promite că va pedepsi în mod sever pe contravenienți.

Călătoria moștenitorului de tron al Turciei. „Piccolo“ are informația, că moștenitorul tronului, turcesc, Sussuf Izeddin, va face în curând o vizită domnitorului nostru. La 8 Iunie, va pleca la Londra, ca să participe la încoronarea regelui George. La întoarcere se va opri la Paris, unde va vizita pe președintele republicii, apoi va călători la Roma, și de aici la Viena, vizitând pe monarhul nostru.

Rusia și Turcia. Din Petersburg se anunță: Ambasadorul rus în Constantinopol a fost însărcinat să facă următoarea comunicare guvernului otoman.

Dela începutul turburărilor în Albania, Poarta a asigurat mereu guvernul rus de hotărârea ei statornică, de a nu atinge pacea internațională; în urma ultimelor știri, trupele turcești ar fi concentrate foarte aproape de hotarul muntenean: aci e un mare pericol deoarece cel mai mic incident de hotar poate să dea naștere unui conflict, ale căror urmări nu se pot prevedea. Pe de altă parte, guvernul muntenean luând măsuri militare la hotarul lui, în scop de a-și proteja granița, nu se poate considera că el ar fi prin această măsură amenințat Turcia.

Guvernul rus, convins că Poarta împărtășește aceste vederi, și e decisă să nu turbure pacea, va binevoi să declare fără întârziere și în modul cel mai categoric, sentimentele sale perfecte pașnice față de Muntenegru, și că va primi a restrânge starea de război, chiar a revoca măsurile militare luate.

Pe de altă parte, guvernul rus, doritor să contribuie la păstrarea păcii nu va înceta să ia sfaturi de moderațiune guvernului din ținje.

INFORMAȚII.

A R A D, 26 Mai n. 1911

Di Goldiș, »literatul« comitetului.

Nu înțelegem de ce autorizatul a tratat, de apare, cu un dispreț suveran literatura și pe denunțându-i, când vin la Arad, sau cerind escluderea lor din politică, pentru că, vezi D. Goldiș nu vor să recunoască »tăria aspră a conducătorilor și absolut centralizată!« Credem însă că ton mai urban n'ar strica, dacă nu din alt motiv puțin din motivul unei oarecari colegialități oare comitetul nu-și are și el poezii lui? Di Goldiș scris oare și el poezii, a căror formă delicată gândire adâncă a putut-o s'o guste până și parțitul unguresc? Și chiar pamfletul d-sale din nu este și el conceput în stilul cel mai parfumat mai ordonat posibil al literaturii decadente? Pavel Ciucurel, nu are și d-sa un volumaș de versuri, care l-a trecut la nemurire?... Și Di Goldiș, literatul nostru oficial, cu bombastice biblice, nu are și el dreptul de a se socoti o literatură de mare valoare?... Ba nu zău, lăsați un profesională, căci nu e un semn de civilizație nu vă putem răspunde decât recunoscându-vă talentelor literare, după cum se cuvine. Noi am pățimit, ce e drept, pe dl Goldiș, că nu știa colaboratori și ziariști aici acasă, ci a trebuit să înconjoare cu feluriti reporteri din țara română. Dar am rămas încântați de agerimea lui cu care întocmit pururea rubrica literară. Iată acum, în numărul menit de Paști, așezase pe răposatul nescu printre »marii scriitori în viață«, cum dl Goldiș ne surprinde cu o nouă descoperire literară. Într'un număr recent să anunțe, ca reclamă, o colaborare a dlui Coșbuc, iată ce bine își orice cetitorii:

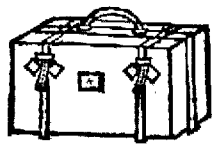
«In foiletonul de astăzi publicăm un epizod măreț op al lui Dante Alighieri: Divina Comedia. Dl Coșbuc lucrează la traducerea aceasta de 12 zile. Până acum nu a publicat nimic din această capod'operă a literaturii universale și »Românul« este organul fericit, care publicului românesc primată o parte din această traducere, care promite a fi cea mai săvârșită și cea mai splendidă din toate traducerile care i-s'au făcut acestei clasice epopee în toate lumii...»

Aici să ni-se îngăduie să protestăm împotriva unei orientări a literaturii oficiale.

E foarte drept să se laude traducerea meritată d-lui Coșbuc, dar nu este adevărat ceea ce dl Goldiș, ca »până acum nu a publicat din capod'operă a literaturii și »Românul este organul fericit, care oferă publicului românesc o parte din această traducere...« Să fie organul oficial, dar din nefericire, fericirea asta novată au mai avut-o și alte organe, mult înainte de Dl Coșbuc a publicat și orice cetitor a putut să tească o serie de fragmente din traducerea »Divina Comediei«. Și anume, au mai apărut caivole traduse în revistele: »Sămănătorul«, »Curierul literar«, »Viața literară«, »Convorbiri literare« și »Literatură Română« și în altele. Putem da indicații exacte.

Iată, dar cum d. Goldiș, literatul comitetului deprinderea învechită de a pune în circulație niștii literare, tot atât de false și de mistificatoare și în partea politică a activității sale.

— Redacțional. Anunțăm cu deosebită plăcere cetitorilor noștri, că dșoara M. Cunțan, distinsa noastră poetă și dl I. Grăntan au intrat în sânul colaboratorilor noștri. Dșoara Cunțan, socotim că este cunoscută de cele mai largi cercuri dela noi, încât de acum înainte d-sale poezii vor constitui pentru noi unul dintre cele mai frumoase daruri ce le putem face. Dl Ioan Grăntan este unul dintre cei mai apreciați tineri poezii bovinei, cari mănuiesc condeiul. Dșoara colaboratorul »Vieții Românești« dela Iași tot Dsa colaborează la »Neamul Românesc«.

Catalog gratuit.

Schmidt M
curelar și fabricant de șele și geamantane
Budapesta, VII., Rákoczy-ut 25.

Pegătește cu mult toffelul de accesorii pentru trăsuri și călărie. Cele mai fine genți pentru călărie și toaletă, geamantane, portmonee, portjgarete, briuri și săculețe p. femei în m. asortiment. Articole de vânatoare și sport, în orice calitate, bicicuri, bețe de călărit, jamperi, fotbaluri, etc.

dlui Iorga. Articolele Dsale, vor servi cu informație precepută asupra vieții politice culturale din Bucovina.

— **3 Mai 1848 la Paris.** Liga culturală, secția Paris, și studenții români de acolo au sărbătorit cu o deosebită solemnitate aniversarea zilei de 3 Mai.

Di Spineanu, președintele Ligei, a ținut o cuvântare foarte frumoasă, în care a arătat cu multă simțire patriotică, însemnătatea zilei.

Dsa a citit apoi discursul lui Bălcescu, ținut la Paris după revoluția dela 1848.

Dsoara Macri, distinsa artistă a Teatrului Național din București, a recitat »Rugăciunea din urmă« de G. Coșbuc și »Doina« de Eminescu.

Di Borcof, acompaniat de dl Șoleu, a executat două buci cu violoncelul.

Di Culcer a executat din caval doine și cântece românești.

Toți au fost aplaudați cu multă căldură și au stărnit un mare entuziasm.

După ce s'a sfârșit concertul, a urmat dansul, care a durat până noaptea târziu.

Surcesul serbarei, care a fost desăvârșit, se datoră în primul rând dlor Spineanu și Cioc, președintele și vicepreședintele Ligei, cărora li-se cuvin toate laudele.

Lumea a plecat, ducând cu dânsa cele mai frumoase amintiri și însuflețită de un înalt patriotism.

— **Maj. Sa la Viena.** Zilele viitoare, probabil Sâmbătă, Maj. Sa va părăsi localitatea Gödöllő și se va reîntoarce la Viena, unde însă nu va sta multă vreme. Din Viena Maj. Sa va merge la Mainz. Numai mai târziu se va hotărî asupra termenului plecării la Ischl. »Reichpost« publică din sursă bine informată, că Maj. Sale nu i-a făcut me aerul dela Gödöllő, așa că catale bronchial — de care suferea, s'a agravat în timpul șederii la Gödöllő. Sănătatea însă nu trebuie exagărată, căci paza cea mare luată de medici s'a făcut numai în urma vârstei înaintate a domnitorului, care nu poate rezista cu destulă tărie în contra bolii. Catarul bronchial e trecător, nu va da nașteri la complicații serioase.

— **Dela Academia Română.** Din București se scrie: Accademia Română a ținut Miercuri o ședință publică. Dl Spiru Haret a făcut o importantă și originală comunicare, dezvoltând o serie de teorii personale, asupra aplicării principiilor mecanice raționale la sociologie.

Ședința a fost prezidată de dl Iacob Neuzi, președintele Academiei.

Au participat un mare număr de academicieni, între cari dnii Dimitrie Sturza, Ioan Calințu, N. Iorga, Ion Bogdan, C. Istrati, dr. Babeș, Onciul, etc. etc.

În această ședință a asistat și dna Zoe Sturza și dna Spiru Haret.

Comunicarea dlui Spiru Haret a fost o expoziție, redusă la forma cea mai simplă, a valorii sale lucrări publicată anul acesta în revista »Treceră« sub titlul »La Mecanique Sociale«.

— **Arhiducele Carol Francisc Iosif la încoronarea regelui Gheorghe al Angliei.** La curtea din Viena s'a hotărât la 3 Mai. Sa să fie reprezentant la sărbătorile încoronării regelui Gheorghe al Angliei, prin arhiducele Carol Fran-

cisc Iosif. Ministrul monarhiei la Londra, va da mari festivități în onoarea arhiducelui cu concursul coloniei austro-ungare.

— **Cununie.** Domnișoara Livia Mărioara Brânzeiu din Bozoviciu și dl Aurel Balea, candidat de preot din Moldova-nouă, își anunță cununia ce va avea loc la 4 Iunie n. în biserica gr.-ort. română din Bozoviciu.

Felicitările noastre.

— **Mare nenorocire la Bușteni.** Din Câmpina (România) se anunță: Un incendiu puternic s'a declarat Miercuri dimineața la orele 9 la sonda Nr. 301 din schela Borzeanca a societății Concordia-Buștenari, cauzând moartea a patru lucrători.

Sonda fiind în erupție, gazele au izbucnit cu mare putere, aprinzând sonda și dărâimând-o. Sub dărâmături au fost îngropați 4 lucrători și anume: Macovei Ion, Ion Gh. Ivan din comuna Șoimari, Constantin Ion Avram din comuna Bărziloiu și Gheorghe Iene din comuna Bughile. Toți patru au fost carbonizați.

Se presupune că sub dărâmături se mai află și alți trei lucrători, surpinși de flacări pe când se aflau în casa sondei. Dat fiind însă că sonda e în erupție, stingerea incendiului e imposibilă; ori ce încercări pentru căutarea celor trei lucrători a căror lipsă s'a constatat, e de asemeni cu neputință.

Spiritele locuitorilor din Buștenari sunt foarte agitate, incendiul lăsând pe drumuri familiile celor pierțiți în flacări.

— **Victimele catastrofei aviatice din Franța.** Din Paris se anunță, că starea sănătății ministrului-președinte Monis este afară de orice pericol. Ministrul se va întrea în scurtă vreme. Eri ministrul a conferat 20 de minute, cu președintele Fallières, despre situația din Maroc, precum și despre fotoliul ministerului de război.

Înmormântarea ministrului de război, mort în urma catastrofei se face astăzi. Cu acest prilej întreg orașul va fi în doliu, fiind închise prăvăliile, edificiile publice și școlile.

Pe catafalc, majorul Sturdza, atașatul militar al României a depus o coroană în numele colegilor.

— **Cutremur de pământ în Grecia.** Din Atena se anunță că pe insula Leukos s'a simțit un puternic cutremur de pământ. S'au dărâmat mai multe edificii. Aproape de Dog s'a deschis o adâncime în lungime de 100 metri și lată de 5 metri. Sunt mai mulți răniți.

— **Un locotenent »istoric«.** Sub acest titlu un mare ziar din Berlin povestește următoarele:

»Revista militară săptămânală a arătat în titlul ei concis și oficial că locotenentul de dragoni »Impărăteasa Alexandra« a Rusiei, s'a retras din armată.

Acel tânăr ofițer era oarecum — și absolut fără voie, — un soi de personalitate »istorică« a Berlinului. Când, acum câțiva ani, a intrat în garda dragonilor, numele lui apără ca o curiozitate, întru cât era singurul nume neîmpodobit de nici un titlu de noblețe în listele ofițerilor de cavalerie, ale gardei respective. Această împrejurare dete ocaziune poezilor teatrului Metropol să-l aducă pe scenă ca pe »unicul locotenent în cavalerie »burghez«, și timp de aproape un an de zile, reprezentat de artistul Giampetro, figura lui se vedea în toate serile pe scenă.

Pe această cale locotenentul Carp, fără a fi vinovat de ceva, contribuie la nașterea unei figuri de farsă, care a făcut pe mii și mii de spectatori să rîdă.

Mai de ris însă decât figura însăși a eroului în chestiune, este faptul că totuș se datorește unui echivoc, unei greșeli. Căci locotenentul Carp nu era de origine burgheză ci era odrasla

unei vechi familii din noblețea românească. fiu al bărbatului de stat Petrache Carp care a stat în mai multe rânduri în fruntea guvernului român. Dela urcarea pe tron a actualului rege, Carol — în 1866 — titlurile de noblețe au fost interzise în România. Când însă și urmașii vechilor boieri, — al de Ghica, Cantacuzino, Sturza și cum îi mai cheamă — vin la Paris sau la Riviera, nu le displace deloc să fie desemnați ca »prinți« printre vizitatori și conștiința originii nobile nu le-a perit odată cu abolirea titlurilor.

Și locotenentul Carp care și-a terminat acum educația în Germania și se reîntoarce într'un regiment de husari în patria sa, ar fi purtat înainte de 1865 cel puțin titlul unui locotenent »de« Carp și poate ar fi fost chiar primit cu titlul unui prinț Carp în Prusia»...

— **Incoronarea Regelui Angliei.** Se știe că în luna Iunie vor avea loc în Londra serbările încoronării Regelui George al V-lea al Angliei. Primul efect al acestor serbări va fi că o adevărată ploaie de aur va cădea asupra Capitalei Engliterei.

S'a socotit că regele și guvernul englez vor cheltui pentru aceste serbări șapte milioane și jumătate de lei. La Londra sânt așteptați peste 150.000 oaspeți, din cari vre-o 100 de mii de oameni, cari vor cheltui cel puțin 1250 fiecare, adică 125 de milioane.

Prețurile curente sunt enorme. Casele de pe drumul pe care-l va parcurge cortegiul sunt închiriate cu câte 20—25.000 de lei pe zi! Prețul unei ferestre este până la 7.000 de lei. Negreșit că și hotelurile sunt tot așa de scumpe. Un proprietar și-a închiriat casa pentru trei luni cu 425.000 de lei.

Proprietarii din Londra au de ce să fie încântați.

— **Mulțămită publică.** În numele credincioșilor mei din comuna filie Nemeșești exprim cele mai profunde mulțumiri Marelui binefăcător Ilustrității Sale Vasile de Stroescu pentru darul de 200 coroane (două sute coroane), ce a binevoit a trimite prin banca »Albina« din Sibiu bisericii de aici. Să-i dea bunul Dumnezeu după inima Sa toate ce dorește. ca să poată fericii neamul nostru, căruia i-a deschis ambarele bunătăților Sale, din cari să se îndulciască toți câți vor gusta dintrînsele, ca așa cu o gură și cu o inimă să mulțumim Tatălui ceresc că ni-la dat tocmai când avem mai mare lipsă de Dânsul.

Nemeșești, 11/24 Mai 1911.— *Autoniu Anghel*, preot gr. or. rom. și președ. comitet. parohial.

— **Logodnă.** Mărioara Ghimbășianu, Sinaia, și M. Manolescu, Breaza de Sus, — logodiți. Felicitările noastre.

— **Papa.** Starea sănătății șefului bisericii catolice s'a îmbunătățit întrădat, că poate da iarăș audiențe și poate face preumblări.

— **Omor.** Din Deva ni-se comunică: În comuna Căzănești s'a comis un omor înfiorător. Țăranul Ioan Groza, voind să-și împartă averea copiilor, a chemat la sine pe mostenitori și le-a făcut partea. Ginerile său, Sava Codrean, însă nu s'a mulțumit cu partea făcută de socrul său, și a declarat că își va cere dreptul pe cale legală. Atitudinea aceasta a ginerului a iritat pe ceilalți Grozești, și au hotărât să-l pună bine pe ginerele nemulțumit.

Noaptea pe când Codrean dormia, s'a furisat bătrânul Groza, cu ficiorul în camera lui Codrean, și i-au aplicat niște lovituri cu o drugă de fier, așa că Codrean și-a pierdut îndată conștiința. A putut însă să strige după ajutor, dar soacră-sa s'a repezit la el, i-a astupat gura, și la legat bine de pat ca eventual să nu poată scăpa. Ficiorul Groza l-a mai lovit până când victima și dat sufletul. Văzând Grozeștii că Codrean e mort, l-au ridicat și l-au dus în grădină, voind să-l îngroape, ca nimeni să nu știe de fapta lor. Din întâmplare însă, în grădina vecină se afla un Român, care a văzut pe Grozești și părăndu-i se suspiciă afacerea, a urmărit pe făptuitori, aflând

MOBILE

la cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
loaiețe, garton
în garnitură de
plele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șașuna Nr. 7.

astfel omorul. A anunțat cazul jandarmeriei, care a deținut pe tânărul Groza. Cercetarea continuă.

— **Populația Angliei.** După datele statistice din Aprilie, Anglia numără 26.675.269 locuitori, față de 32.527.843 din 1901. Londra singură are 7.252.963 față de 6.581.402 din anul trecut.

— **Prostie și moarte.** Din toiul multelor ciocniri dintre Arabi și Turci, în provincia Iemen, Arabia, se relevă un caz clasic, de primitivitate, care a adus moartea la peste o mie de Arabi, căzuți jertfă credințelor în vrăjitorie. Anume, căpetenia lor șeikul Iaris, voind să atace orașul Ephra, aflător în stăpânirea Turcilor. S'a încurajat oameni spunându-le că el a vrăjit toate armele Turcilor, așa că gloanțele dușmanului să nu mai poată face nici o stricăciune Arabilor, cari vor încerca asaltul orașului. Arabii, au crezut cuvintele căpeteniei lor, și au adus mulțămintă marelui Allah, pentru ajutorul dat lor, în vraja șeicului. Fiind între ei și un trădător, acesta a dat repede la pașa Suliman, comandantul trupelor turcești din oraș și i-a spus despre vrăjirea armelor Turcilor. Pașa s'a gândit ce s'a gândit și a aflat biciul acesta foarte potrivit pentru înfrângerea atacului. A chemat căpeteniile la sine și le-a ordonat, că în zori când Arabii vor ataca orașul, soldații de isua comanduirea lor să dea vre-o câteva salve de cartușe oarbe, și numai când dușmanul va fi aproape de ziduri să folosească gloanțele.

A doua zi Arabii s'au ivit, deja pela revărsatul zorilor. Turcii, conform ordinului, dat de Pașa au dat o salvă de cartușe oarbe. Detunatura s'a auzit, și mirare, n'a căzut nimeni din rândurile Arabilor. Arabii văzând că puștile și tunurile Turcilor n'aduc moarte, au crezut că este efectul vrajii șeicului, și bucurați de acest rezultat divin, și-au aruncat armele și muniția, repezindu-se victorioși la ziduri, gata de a lua în stăpânire orașul. Ajungând la vre-o 100 de pași aproape de ziduri, Turcii au descărcat armele, a căror gloanțe au măturat rândurile Arabilor. În panica produsă nu se mai știa, ce e de făcut. Cei scăpați cu viață au luat-o la fugă, dar gloanțele dușmane i-au ajuns din urmă, așa că întreaga armată a căzut pe câmpul de luptă.

— **Cosciuge furate.** S'a întâmplat în orașelul din Spania, în Carabanchel. Groparul iura cosciugele morților, îngropați de curind și le vindea negustorului, care la rândul său le desfăcea din nou. Astfel în timp de doi ani — de când se comite furtul — toți morții în acest oraș au fost îngropați în aceleași patru cosciuge, cari erau puse în circulație. Moartea a secerat în doi ani viețile la 215 oameni; așadară prețul pentru 211 cosciuge a format venit curat pentru negustor, și un bun venit lateral pentru gropar. — Ambii complici au fost arestați.

— **Nenoroc în dragoste.** D'Abbadie d'Aras, unul dintre șefii regalștilor francezi, s'a îndrăgostit de o fată pe care nu o putea lua de soție, din cauza părinților fetei cari s'au opus la un astfel de plan. S'au hotărât deci să fugă împreună. Zis și făcut. După dispariția lor poliția a aflat paradiseul și bastonul lui D'Abbadie pe un pod al Senei. Se crezu la început că îndrăgostiții s'au aruncat în Sena, ca cel puțin în lumea cealaltă să poată fi împreună. Ulterior însă s'a constatat că dispăruții s'au imbarcat pe un vapor spre Canada. Telegramă la porturile din Canada, și cei doi amorezați au fost găsiți. Poliția din Canada i-a trimis îndărăt în Paris.

— **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea se execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebită atențiune asupra reverențelor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

— **Rusalii.** Firea se îmbracă în haine de sărbătoare și tot astfel și niziunța noastră este, ca să apărăm mai mult prin îmbrăcăminte elegantă și cu gust. Mai ales încălțăminte aduce mari îngrijorări înaintea sărbătorilor. Constatăm cu plăcere, că și în loc putem cumpăra

ghete ireproșabile. Societatea pe acții „Turul”, — fabrică de ghete, nu s'a oprit să satisfacă și cele mai mari cerințe, aflându-se astfel, ca prima fabrică de încălțăminte din Monarhie, în situația plăcută, ca să poată servi publicului, pe lângă prețuri moderate, cele mai elegante încălțăminte. Imprejurarea aceasta a adus renumele fabricii „Turul”. Fabrica desface marfa în 130 de sucursale indigene și străine. Sucursala din Arad, palatul Minorit, șef-conducător, Eduard Weinberger.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
In fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte etc. —

3 Iunie n.

Timișoara: petrecere de vară în pavilionul „Grădinei de tir” (Schiesstättte) din Timișoara-lozefin. Inceputul la orele 8 seara.

Blaj: Sezătoare artistică culturală a tânărului artist C. Kalmuschi din București.

BIBLIOGRAFII.

A apărut **Jalea satelor**, poezii de Ion Coștă Leandru. Acest al doilea volum de poezii al fraților din Bucovina aduce, brodate pe un fond comun cu al ardelenilor, câteva cântece și poezii în genul lui Goga. O parte a lor — cea mai mare — a fost adunată din revista „Junimea literară din Cernăuți. Asupra lor sperăm că vom reveni în altă parte a ziarului. Volumul se găsește la librăria Tribunei pentru prețul de 2 coroane.

A apărut: «**Revista Teologică**» aorgan pentru știința și viața bisericească Nr. 8 cu următorul cuprins: Arhim. I. Scriban: Caractere creștine. — Ilie Beleuță: Științe bisericești. — Arhim. I. Scriban: Evenimente actuale din biserica catolică. (Osândirea Silionului.) — Dr. I. Broșu; Brazde. — Din cărțile bune. — Dr. N. Bălan: Pe drumul damascului. — Gh. Comșa: Mișcarea literară. — M. P. și G. H.: Cronică bisericească-culturală: Conferență pastorală. Sinoadele e parhiale. «Cultura creștină». Din un raport. Un învățător. Istoria lui Iov din Biblie — mit babilonic? Monahismul în Răsărit și Apus. Activitatea extrabisericească. Modernismul. Lupta culturală din Belgia. — Cantor: Tipicul cultului religios.

Apare de 2 ori pe lună. Abonamentul pe un an 10 cor. Redacția și administrația: Sibiu, strada Reissenfels, 11.

La Librăria Tribunei din Arad, se pot căpăta

propise (corectii) de examen.

100 bucăți Cor. 1.20 + 20 fil. porto postal.

Tot aici se pot comanda și **cărți pentru premii școlare** cu rabat cuvenit.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Cărți postale reprezentând pe poetul Octavian Goga cu aviatorul Aurel Vlaicu, bucata 16 fil. plus 10 fil. porto. 50 buc. 7 cor. plus 55 fil. recomandat 100 buc. 12 cor. plus 55 fil. porto.

Călușerii ilustrate reprezentând călușerii dela balul din Arad 1911, buc. 14 fil, 50 buc. Cor. 6. 100 buc. Cor. 10 plus porto postal.

Cereți seria de 12 bucăți a ilustratelor nouă dela balul costumat din Arad 1911, dela Librăria Tribunei, Arad. Bucata costă 24 fil. plus 10 fil. porto. O serie de 12 buc. Cor. 2.50 plus 20 fil. porto, recomandat 45 fil, 50 bucăți Cor. 9.— 55 fil. rec. 100 bucăți Cor. 16 plus 65 fil. rec.

Aceste ilustrate se vind în folosul Reuniunii Femeilor Române din Arad.

POȘTA REDACȚIEI.

I. Z. Costă cor. 3.

Poșta Administrației.

Ilie Oprian, Băilești. Abonamentul dvoiesc expiră la 1 Oct. 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu,
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile a

BEISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut

Se caută un învățător

necăsătorit, care — încât e posibil — știe conduce și corul, într'o comună situată, cu un salariu de 1300 cor. — cvinalele socotite și după serviciile din comună. — Ofertele — comunicând etatea, cvalificațiunea etc. — să se sub »V. P.« administrațiunii »Tribuna

CONCURS.

a) »HAȚIEGANA« institut de economii societate pe acții în Hațeg, aceasta publică concurs pentru postul de **director-executiv** cu de 30 Iunie 1911 st. n. cu următoarele condițiuni:

1. Recurenții au să dovedească cațiunea sau cu testimoniu despre abilitatea reia academiei comerciale sau să au doctoratul iuridic, precum și atestarea serviciu de până aci.—

2. Alesul nu poate avea altă ocupație și trebuie să depună o cautiune de 5000 în bani gata, mobile sau efecte.—

3. Beneficiul se statorește în K. 800 salariu anual, K. 800 bani de cuartier și tiema statutară de 2%.—

4. Instituirea se va face, decu provizor pe un an.—

b) Pentru ocuparea postului de **bil** la filiala din Puj cu următoarele condițiuni:

Recurenții au să dovedească abilitatea școlii comerciale sup. și că au bancă ca să poată conduce îndes agendele filialei.—

Cei ce vor fi versații în ale cărți are vor fi preferiți,—

Beneficiul se statorește în K. 1600 anual, iar după un an de probă definitiv și va intra la fondul de și tantiema statutară.—

Hațeg, la 18 Maiu 1911

Directiune

Avis!

Comuna Mândruloc se află de
mare o fabrică de cărămidă și țiglă,
teritor de 15 jughere. Fiind teri-
nisipos se pot pregăti acolo și
te de cement etc.
lectanții să se adreseze lui Pașcu
gan, Mondorlak.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

adeverid ca cel mai sigur remediu fără
o injecție, contra pleuragiilor subite
cronice. O cutie cu instrucția aplicăr
ținând 100 capsule) 6 cor. Unicul re-
diu sigur contra slăbirei și impotenției
nționale sunt renumitele capsulele în-
itoare ale Drului Timkó, sticla costă
cor. și se trimite contra ramburs dela
Farmacia „Magyar Király”
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

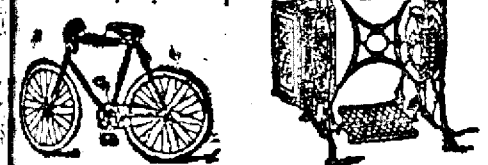
Lorváth Béni

mehanic

Budavár, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din
și provincie, atelierul său me-
nic aranjat de nou, unde primește
mănde și **reparări de lucruri**
aparțin în branșe precum mașini
cusut, de scris, biciclete și
mofoane etc. Utensiliile acestor
șini le are în depozit.

Reparaturile se efectu-
repede și prompt.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul
de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă
trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă
prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru.
Rizling — 70. Roșu — 76.

Vinuri noi: Carbenet alb K 1 — litru.
Șiller K — 54. Rizling K — 56. Rizling și
Ruje amestecat K — 52 litru.

Rachie de treve (comină) K 1-50 litru.
Rachie de drojdii 2-20, Rachie de treve
(comină) specialitate K 2 — litru.

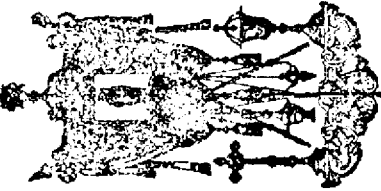
Vinul și rachia să expedieze cu rambursă
dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie
Vase dau împrumut pe timp de două luni
Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Luca K. Alexievits

pregătitor de baine prefești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

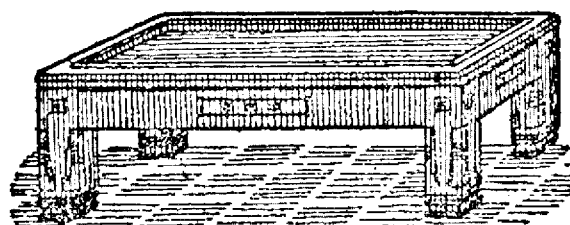
Recomandă atelierul său asortat cu totfelul de reovizite și haine prefești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește totfelul de icoane sfinte le-gate frumos cu aur și mătășă, steaguri, prapore și altele. Icoana Mormântul lui Christos îl face foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József

prima fabrică ardeleană de billarde și timpărle în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țîrg de schimb.

Expoziție permanentă

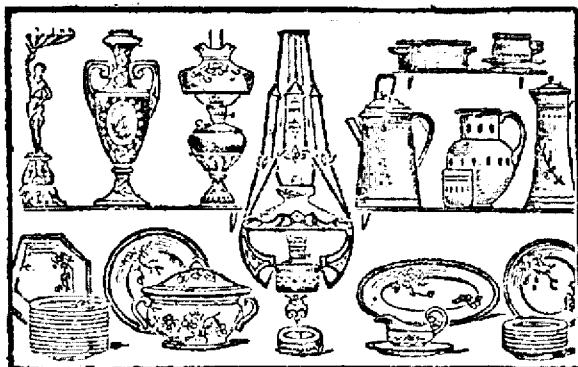
în localurile firmei

JOSIF JIKELI

din SIBIU

STRADA CISNĂDIEI No 47.

Vizitatorul nu e obligat să cumpere.

Consemnarea mărfurilor expuse:

Sticlă, porcelan, obiecte de bucătărie.	Obiecte de oțel englezesc și Solingen, tacă-muri.
Instalație completă de bucătărie în diferite prețuri.	Scule bisericești: catalog gratis.
Cadouri de argint, nichel și aramă.	Cadre p. tablouri și ținătoare de fotografii.
Obiecte decorative.	Corpuri moderne pentru luminat.
Ceasornice, articole de toaletă, de voiaj, pentru turiști și manevre (aluminium).	Garnituri pentru spălat, mese de spălat, băi, cornise, mobile de fer.

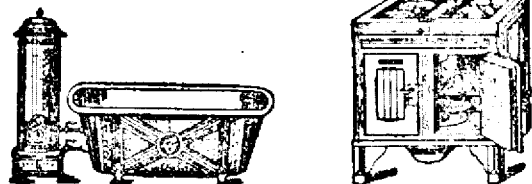
Amintiri din Sibiu.

Noutăți șosec necontenit.

Prețuri ieftine.

Dulapuri de gheață, vane de scaldat

provăzute cu cuptor de încălzit.

Vane de legănat, de șezut și pentru copii precum și orice articole igienice în execuție solidă se află în asortiment bogat, pelângă prețuri convenabile. Totfelul de lucrări de tînchea pentru clădiri, apaducte cu gaz aerian, instalații electrice.

H. M. WOLLNER, Budapesta V.,
Arany János-utca 22/II. (Coșul Bálvány u.)
Telefon 36-63. Catalog gratis și franco.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român în loc și jur, că am înființat în **Arad, Józseffőher-eg-ut No 9**, un

nou institut de văpsit, curățire chimică și spălarea albiturilor cu aburi

ne aranjat și corăspunzător cerințelor moderne de azi
Praxa câștigată pe acest teren în capitală și alte orașe mai
ari ale țării, sunt în stare să îndeplinesc toate condițiile celor
mai gingașe pretenziuni. Asigur onor. mușterii pelângă serviciul
prompt și efektiv — cu prețurile cele mai ieftine.

Rog binevoitorul sprijin, al on. public

Cu stimă:

EUGEN JUNCAN.

Comandele din provincie se efectuează prompt.

MATUTSEK JOZSEF

Kolozsvár, Szentegyház-u. 3.

Recomandă depozitul său bogat
asortat cu totfelul de

încălțăminte

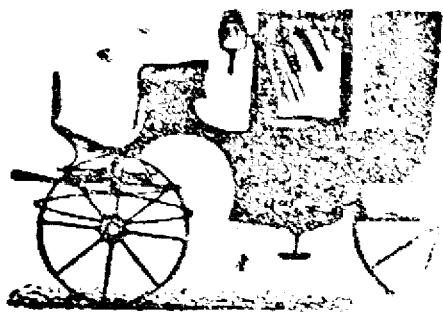
bărbătești și femeiești execu-
tate în atelierul propriu.

Comande din provincie, după măsură

sau că trimițând o
gheată veche care'i
șade bine se pre-
gătesc prompt și
din material bun,
trainic și la modă.

Orice reparaturi cu promptitudine și cu prețuri ieftine!

Mare asortiment
de **facoane,**
trăsuri
inchise și deschise,
trăsuri cu un cal
cărute

pentru economie, lucrate foarte solid, le recomandă

CAROL WEINDEL, fabricant de trăsuri

SIBIU—NAGYSZEBEN, str. Șaguna No 19.

Compoziții din cel mai bun material!

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICA DE MOBILE

VIRSET

strada
Kudritzker No 44-46.

Cea mai renumită
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

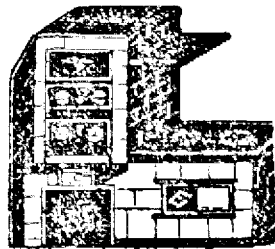
Mare depozit de plane
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

Frații Weber

lăcătuși pentru edifici și constructori de apă
Timișoara-Fabric, Str. Távirda 26.

Primim orice lucru, ce se ține de bransa aceasta precum
reparaturile anume: **stringerea în fier a zidurilor**

porti de fier, îngrădirile
de morminte, oămne per-
vetre de fier (șparherturi) etc.
Luăm spre lucrare construirea de
precum și telefoane de casă și re-
parafulgerelor, pelângă un preț
și garanță atât în loc, cât și în preț.

S'a deschis

Filiala fabricii de
ghete anatomice Moskov

în Arad, Piața Libertății No 18.

MEGNYILT

Prețuri
fixate
egal:

- 10 Cor.
- 13 >
- 17 >
- 22 >

Prețuri egale.

Prețuri

FODOR D. József

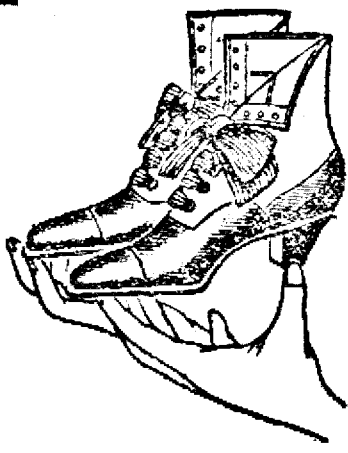
prăvălie de ghete de primul rang
Gyulafehérvár, Novák Ferenc-tér 13.

Se recomandă p. onor. public din
loc și jur, pentru pregătirea promptă
a toffelul de

ghete

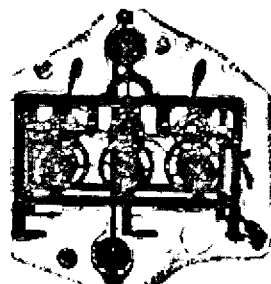
p. domni, dame și copii

precum și **cioboate** pentru domni și copii în
execuția cea mai elegantă pelângă prețuri moderate și la
ultima modă. — Toffelul de reparaturi se execută repede,
trainic și ieftin, precum și toate comandele.

Oroloage de tur

pentru palate, case com-
nale, fabrici, locuțe pri-
regulează și aranjază mai favor-

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly
dela prima aranjare cu vapo-
a fabricii de oroloage din
Budapesta, VII., Tökölly-utca
— (Casa proprie).

Cataloage și speci-
ficări de prețuri tri-
mit gratis și franco

Inginer

Igen Tilea

birou tehnic

București, Calea Victoriei No 27.

EXECUTĂ:

Proiectarea și construirea de vile,
școli și ori-ce alte clădiri în stil
românesc și modern.

Construirea în beton armat.

Alimentări cu apă și canalizări de
orașe etc.

Construcțiuni de magazini de
cereale ș. a.

GEORGE RUMMEL

Salon de modă, Honterusgasse 5

ANUNȚ!

Pentru sezonul primăvară!

Am onoarea a aduce la cunoștința onor. public de
dame că mi-au sosit *Jurnale de Modă* bogat ilustrate după
modele cărora lucrez cu gust în atelierul meu totfelul de
costume, jachete, haine de stradă și salon, capoturi Prin-
cese și Reform, folii, talii, mantale, costumuri pentru sport
și orice haine englezești și franțuzești.

Serviciu prompt. La înștiințarea, prin postă la dorință
merg și acasă.

George Rummel,

Salon de modă, Sibiu, Honterusgasse 5.

Fondat la 1875.

Fondat la 1875.

BLATTNER KÁLMÁN

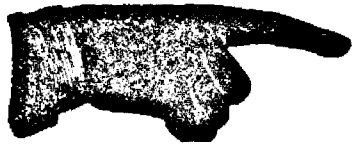
prima fabrică de oglinzi și cadre de tablouri în
DEBRECZEN.

Recomandă negustorilor de galanterie

oglinzile de bazar calitatea I și II,

în culoarea lemnului de nuc, mahagon și natură, dease-
menea geamgiilor (uiegarilor) cadre $10\frac{1}{16}$ și $8\frac{1}{10}$ poleite
în culoarea nukului pentru oglinzi, cu sau fără oglindă.
Ostrete din arin rusesc, pentru cadre în culoarea nukului
sau mahonului. *Oglinzi pentru cutii și toaletă.*

Preț-curent și modele se trimit gratuit.

Ghetele

Are 120 filiale în Un-
garia și cele mai mari
orașe din străinătate.

cu toate că sunt ieftine, sunt
lucrate din materialul cel mai
solid și fin. — Formă elegantă.

∴ Cea mai mare fabrică de
ghete din Monarhie. Catalog
ilustrat se trimite gratuit.

„TURUL“ fabrică de ghete în Timișoara

Depozit principal in

societate pe acții.

Arad, Andrásy-ut.

Cel mai mare asortiment în

Noul conducător: Eduard Weinberger.

GHETE de prima calitate. ∴

Ghete originale Goodyar Welt, recunoscute de cea mai bună calitate a vremii.

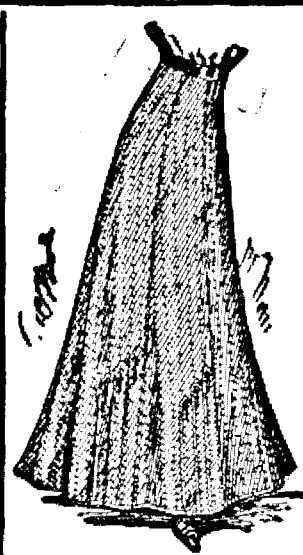
KAUFHAUS M. BRECKNER

Trimitere zilnică
postală, cu ramburs.
Comandele peste
20 coroane se trimit
franco.

Hermannstadt—Sibiu—Nagyszeben.

:: Cea mai mare sursă de cumpărare din loc!

La cerere se
și muste
Comandele
execută prom
cu acurate

cam 1000	bluze de dame	dela C. 1'60	până la C. 80.—
„ 250	haluturi de dame	„ „ 6'50	„ „ „ 70.—
„ 250	poale	„ „ 5.—	„ „ „ 95.—
„ 200	jupoane	„ „ 2.—	„ „ „ 40.—
„ 300	șorturi	„ „ —'80	„ „ „ 6.—
„ 60	costume	„ „ 20.—	„ „ „ 80.—
„ 700	haine de copii	„ „ 1'50	„ „ „ 40.—
„ 300	șorturi de copii	„ „ —'70	„ „ „ 6.—
„ 2000	cravate pentru domni	„ „ —'50	„ „ „ 3.—
„ 1000	cămăși	„ „ 3.—	„ „ „ 6.—
„ 2000	mănuși	„ „ —'40	„ „ „ 4.—

CIORAPI

pentru
**domni,
dame și
copii,**

calitatea cea mai bună
preparați în

fabrica proprie
de croșetaj.

Mărfuri diferite:

cămăși, pantaloni, veste,
jachete, șorturi, jachete
»GOLF«.

Garantează pentru cele mai bune
ghete pentru domni, dame și copii

Prețurile pentru ghetele de
dame și domni sunt C 9.—
11.— și 13'50.

MARCA »SALAMANDER«.

Calitatea primă C 16'50.
De lux C 20'50.

GHETE DE SPORT.
GHETE DE COPII.
GHETE DE DANS.
GHETE DE GIMN.

Articole de modă
pentru domni și
ALBITURI, BĂTIS
CRAVATE,
BRETTEL ȘI JARTIE
CORDOANE
CHIPIE TOTFEL

Pentru copii
PĂLĂRII, BERET
ȘĂPCI ȘI JACHE

UMBRELE
BOA, ȘALURI, PLA
COSTUME DE BA

Articole pentru călătorie:

Cofere, corfe, cassete necessaire, portmo-
neuri, obiecte de piele diferite, tacâmuri
pentru turiști, sacuri de excursiune,
bastroane.

Articole de toaletă:

Oglinzi, perii, piepteni, săpun și arti-
cole pentru denticure.

➡ Aparate de ras. ➡

Căruțe pentru copii dela C 15—80.
Căruțe pentru sport dela C 12—45.

Mărfuri de galanterie:

Evantaile, rame pentru tablouri,
garnituri de fumat, aprinzătoare, la
electrice de buzunar. Bijuterie mode

Articole de cadou:

Mărunțișuri, etagere, figuri de terac
bastroane de promenadă, jocuri dife
Tacâmuri de alpaca și argint de
paca obiecte de oțel. Articole de

➡ Noutăți diferite. ➡

Mare depozit. —== Cumpărarea nu e obligată. —== Prețuri ieftine